

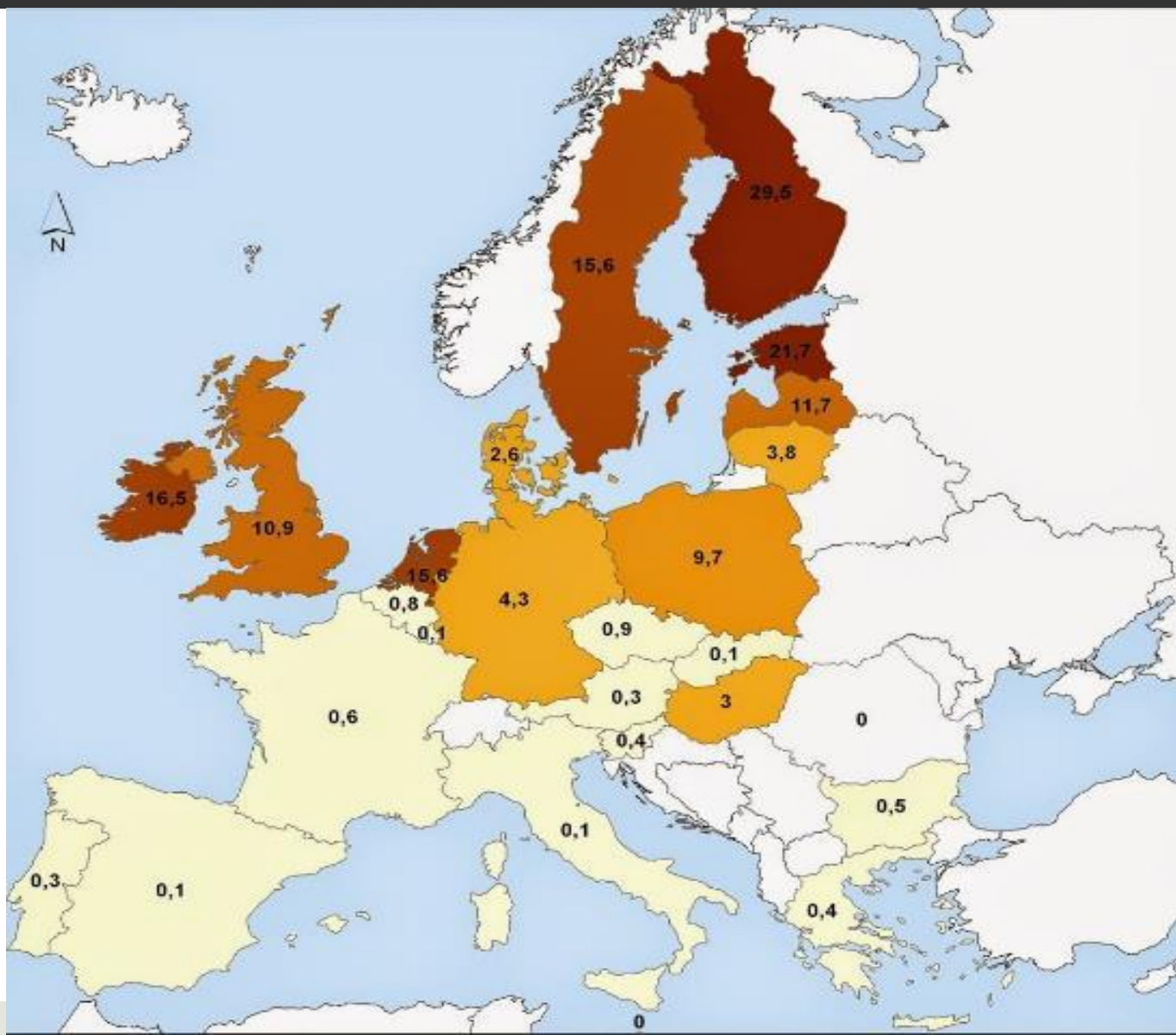
**Latvijas Kūdras
asociācija**

KŪDRAS IEGUVES NOZARE LATVIJĀ

Ingrīda Krīgere
LKA valdes locekle

2020.Gads

Purvi % no valstu teritorijas Eiropā

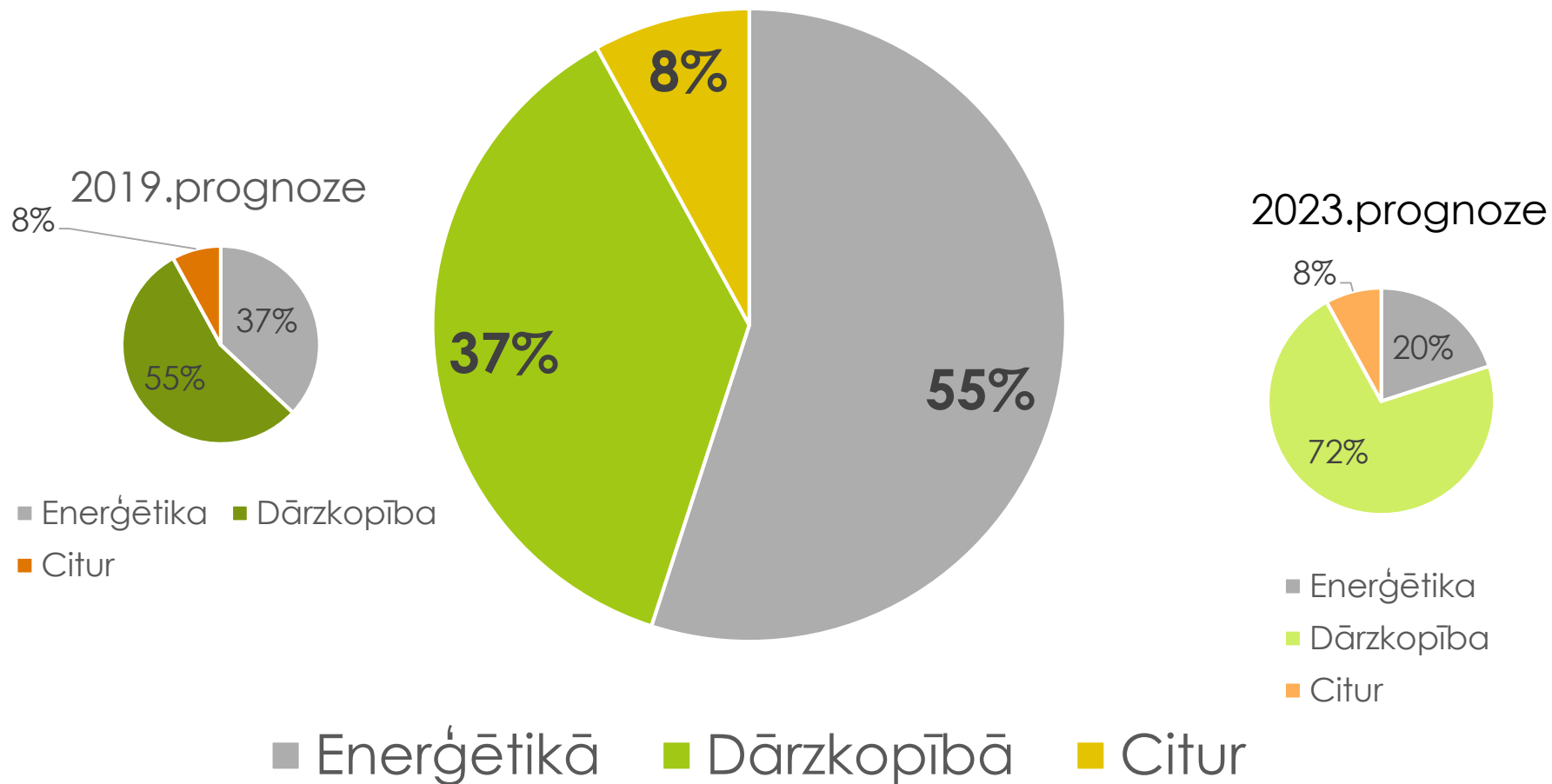
Kūdras ieguves apjoms tūkst. m³ ES 2017 un izmantošana

Latvijā kūdru enerģētikā neizmanto kopš 2004. gada

Valsts	Kūdras ieguve tūkst. m ³	Dārzkopībai tūkst.m ³	Enerģētikai tūkst.m ³
Īrija	17 100	4 100	13 000
Zviedrija	3 100	1 700	1 400
Somija	11 097	1 000	9 500
Igaunija	3 784	2 648	1 135
Latvija	4 988	4 900	88
Lietuva	2 500	1 788	712
Vācija	4 400	4 400	0

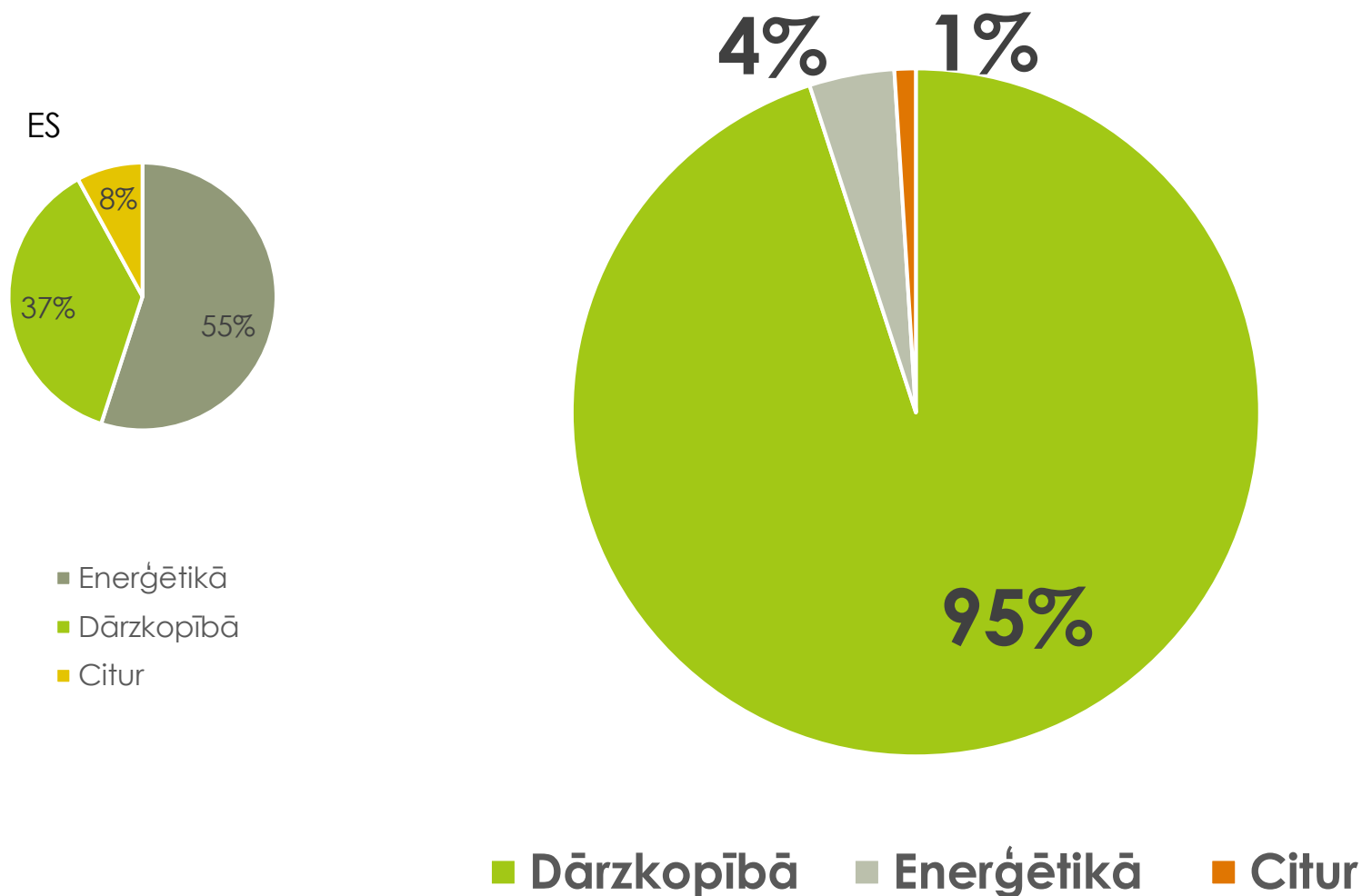
Kūdras izmantošana ES 2017

EIROPĀ STRAUJI MAINĀS KŪDRAS IZMANTOŠANAS MĒRĶI

Latvijā iegūtās kūdras izmantošana 2018

2019.GADĀ ENERĢĒTIKĀ IZMANTOTI VAIRS TIKAI 2% KŪDRAS

Realitāte un patiesās iespējas

Vai Latvija ir tiesīga pretendēt uz Taisnīgas pārkārtošanās mehānismam paredzēto finansējumu?

Ja 2019.gadā tikai 2% kūdras Latvijā izmantoja enerģētikā.

Cik lielam finansējumam vajadzētu būt? Vai tiešām 68 milj eiro?

Kūdras resursi Latvijā

- ⦿ Purvi klāj 10% no Latvijas teritorijas
- ⦿ Kūdras ieguve notiek 4% no kūdras atradņu teritorijas

Kūdras resursi Latvijā

Kūdra ir resurss, kas lēni atjaunojas. Kūdra nav fosila.

- ⦿ Atradnēs uzkrājušās 1,5 miljardi t kūdras
- ⦿ Gadā uzkrājas aptuveni 1,6 miljoni t kūdras (pieņemot, ka vidējais uzkrāšanās ātrums ir 2mm gadā)
- ⦿ 10 gadu griezumā vidēji gadā tiek iegūts 0,95miljoni t kūdras
ikgadējs pieaugums +0,65 miljoni tonnas

Kūdras resursi Latvijas tautsaimniecībā

- ⦿ Zemes dzīļu izmantošanas licenču laukumu platība kūdras ieguvei

2019.gada 1. janvārī 25 731 ha

- ⦿ Darba vietas 1800/2700

Nodarbinātība
reģionos

- ⦿ Investīcijas 2018.gadā 20 milj eur

Darba algas
virs vidējā

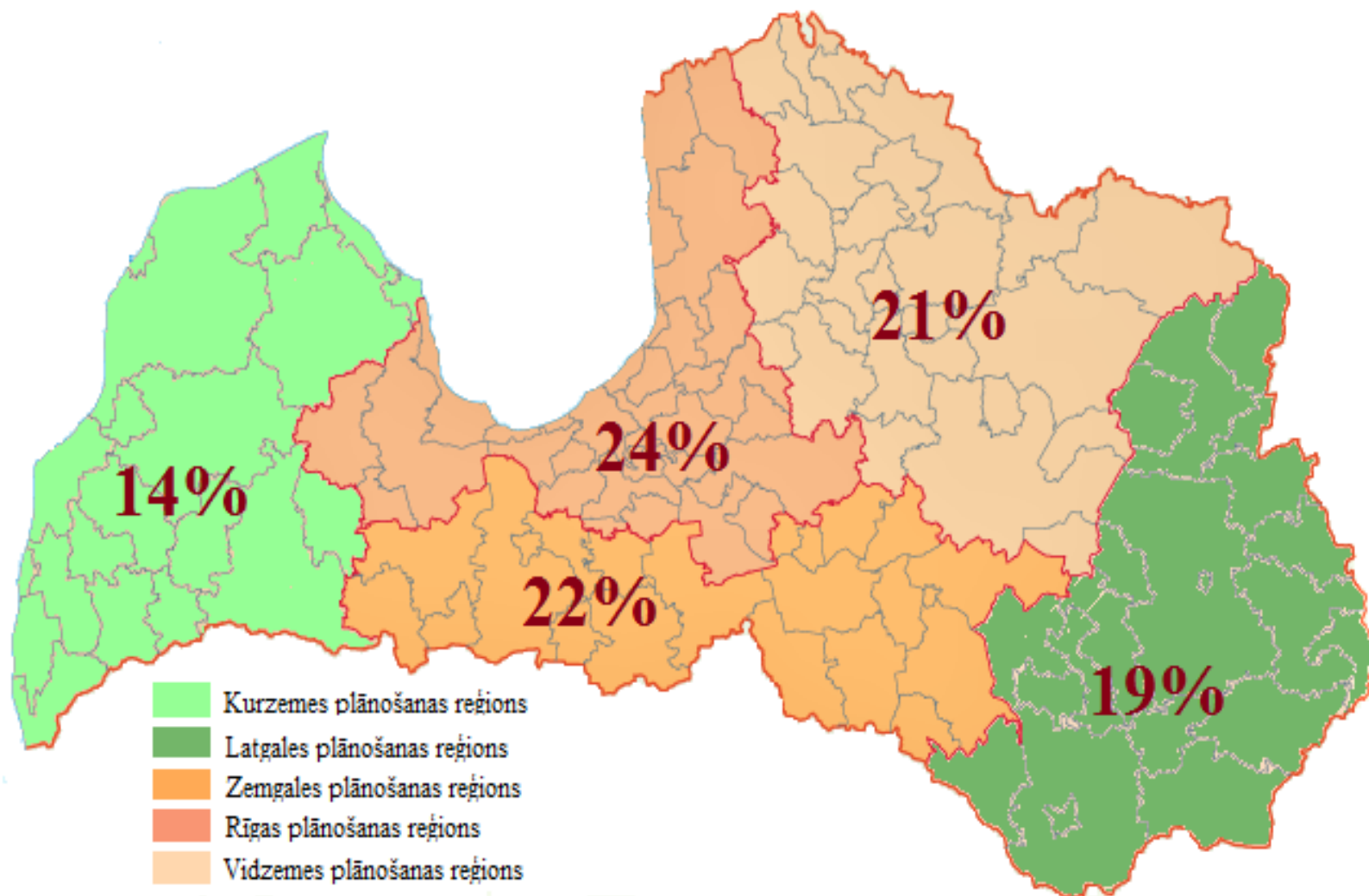
- ⦿ Nodokļi gadā vidēji 18,5 milj eur

(galvenokārt Soc, IN)

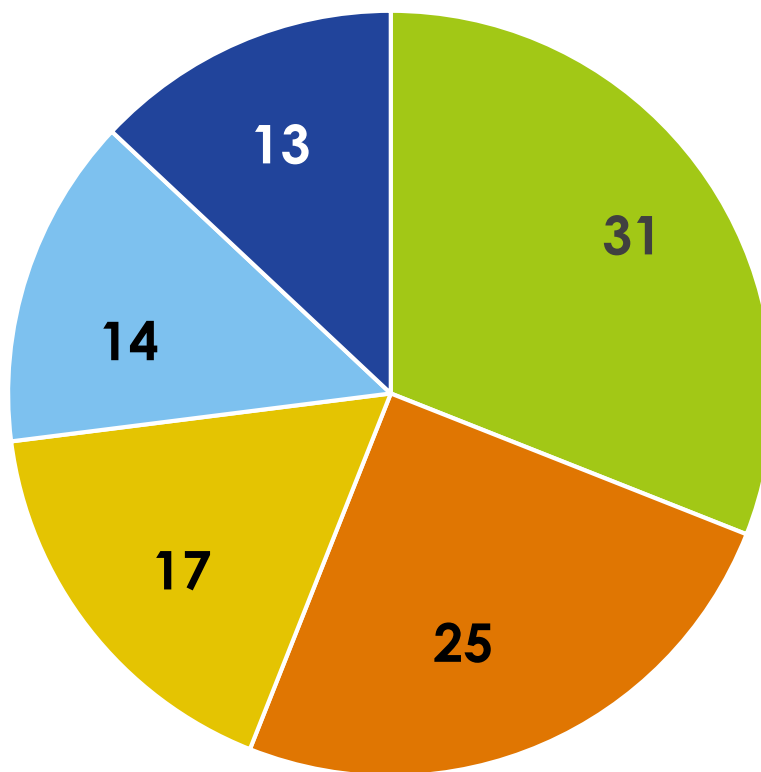
Vai esam
tālredzīgi?

Vienreizējs ieguvums 68 milj eiro, jeb ikgadējs 50 milj eiro (20+30(saistītās nozares))

Licencētās kūdras ieguves platības plānošanas reģionos 2018.gada janvāris

Latvijas kūdras resursu izvietojums Latvijas plānošanas reģionos %

■ Latgales ■ Vidzemes ■ Rīgas
■ Kurzemes ■ Zemgales

Kūdras nozīme

- Latvijā iegūtā kūdra ir trešā daļa jeb **31%** no profesionālajā dārzkopībā izmantotās kūdras ES
- **95%** no Latvijā iegūtās kūdras izmanto dārzkopībā dārzeņu, dekoratīvo augu un koku stādu audzēšanā
- **4%** izmanto enerģētikā (2% 2019.gadā)
- **93%** no iegūtās kūdras tiek eksportēta

1 m³ kūdras

Bez kūdras
nav
kvalitatīvu
koku stādu

16t gurķu
32t tomātu

6 000 koku
stādi

7 000
dārzeņu
stādi

3ha mežs

1ha meža 50
gados piesaista
370 t CO₂

Kūdras substrātu nozīme

Pasaulē **70%** no profesionālajā dārzkopībā izmantojamiem substrātiem ir kūdras substrāti.

Kūdrā audzē pārtiku – dārzeņus, sēnes, garšaugus.
Pieprasījums pēc pārtikas pieaug un pieaug planētas iedzīvotāju skaits (2017.gadā - 7 miljardi, 2050.gadā būs 10 miljardi).

2050.gadā pārtikas nodrošināšanai un dekoratīvajiem augiem būs nepieciešams par **415%** vairāk substrātu.

Pieprasījums pēc kūdras augs par **250%**

Pasaulē izmantojamie substrāti un pieprasījuma prognoze 2050

Substrāts	2017 milj m ³ /gadā	2050 milj m ³ /gadā	Pieaugums %
Kūdra	40	80??	250%
Kokos šķiedra	5	35	700%
Koksnes šķiedra	2	25	1250%
Miza	1	10	1000%
Komposts	1	5	500%
Perlits	1,5	10	667%
Akmens vate	0,9	4	433%
Augsnes	8	33	413%
Jaunums X		23	
Kopā	59	244	

Kūdra aprites ekonomikas sastāvdaļa

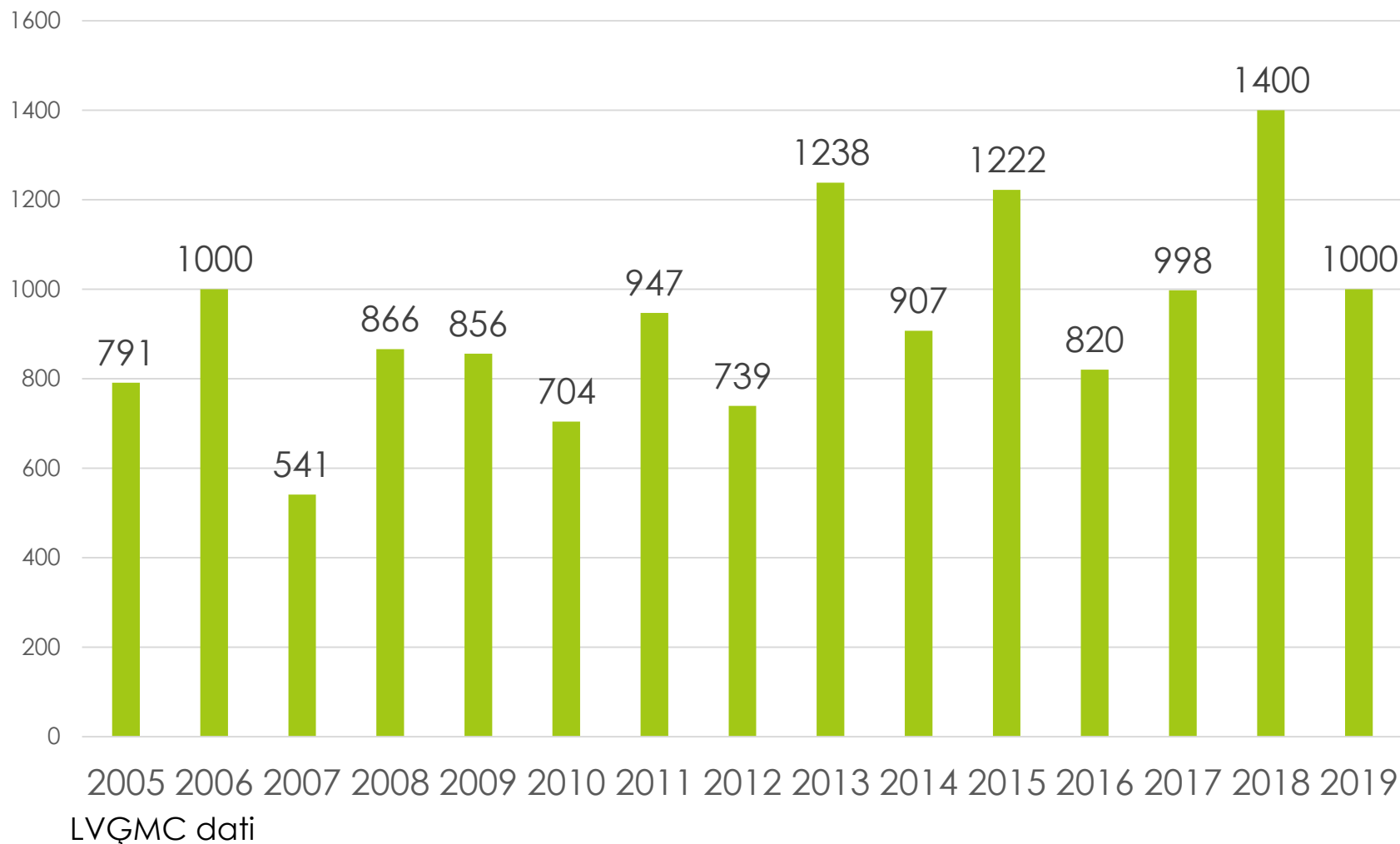
Kūdra ir neaizvietojamais, dabīgs substrāts

Pēc izmantošanas stādu audzēšanai tā nav atkritumi, bet gan augsnes ielabošanas līdzeklis

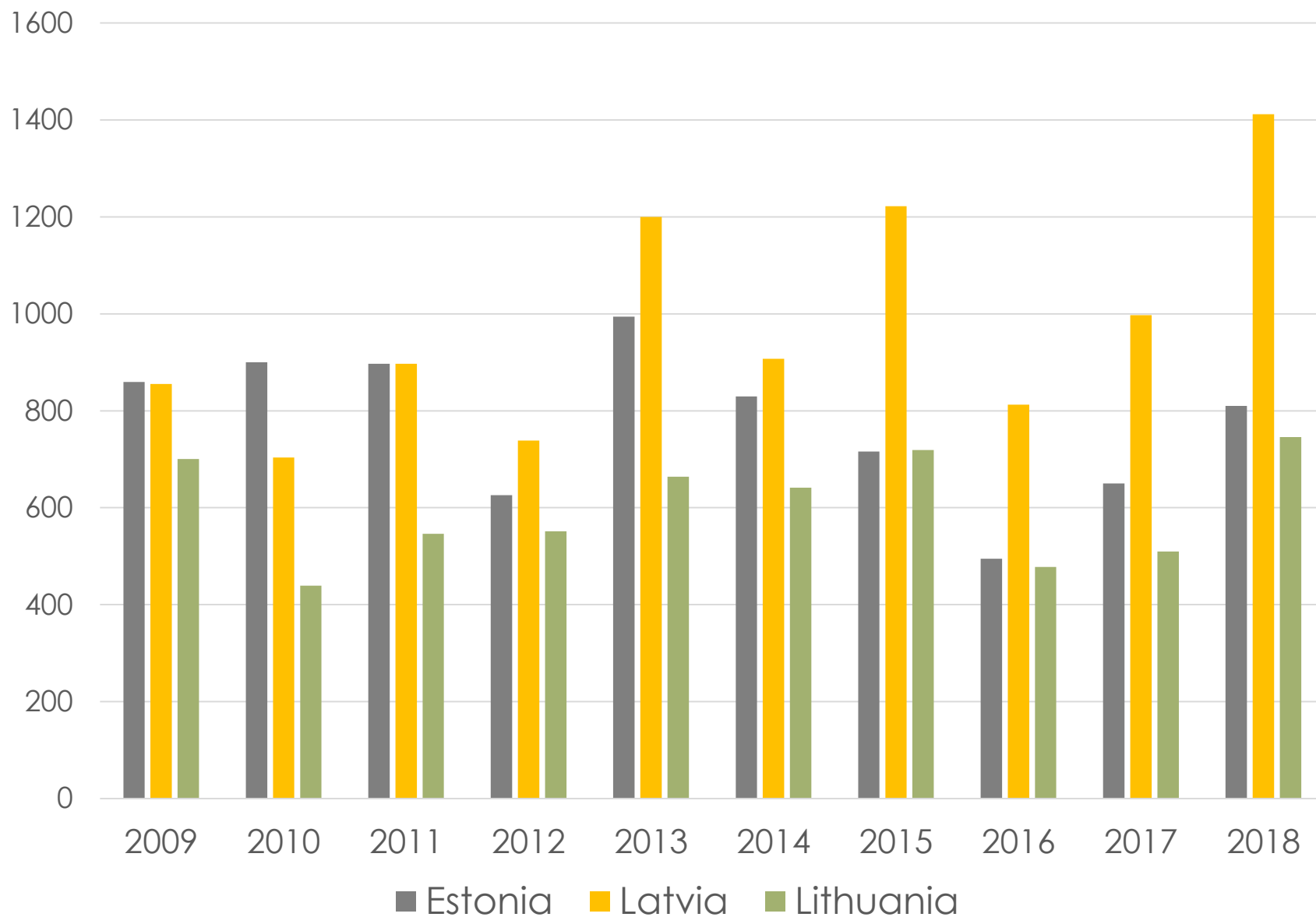
Alternatīvie substrāti ir ar lielu SEG «pēdu» (kokoss, koka miza, perlīts, akmens vate, kokšķiedra, ...)

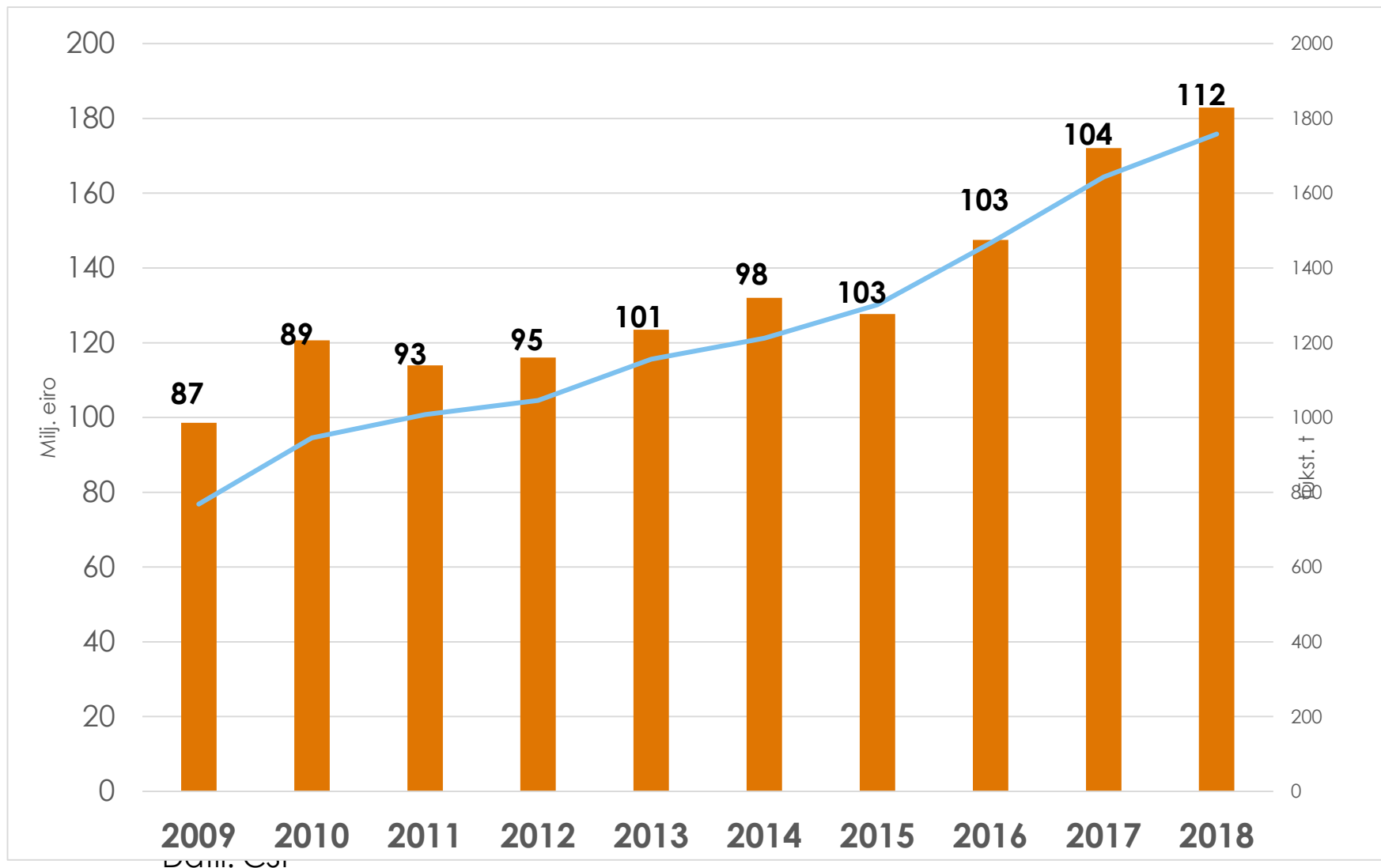
leguves apjomi tūkst.t 2005.-2019.gads

Kūdras ieguve Baltijā 2008 – 2018 tūkst t

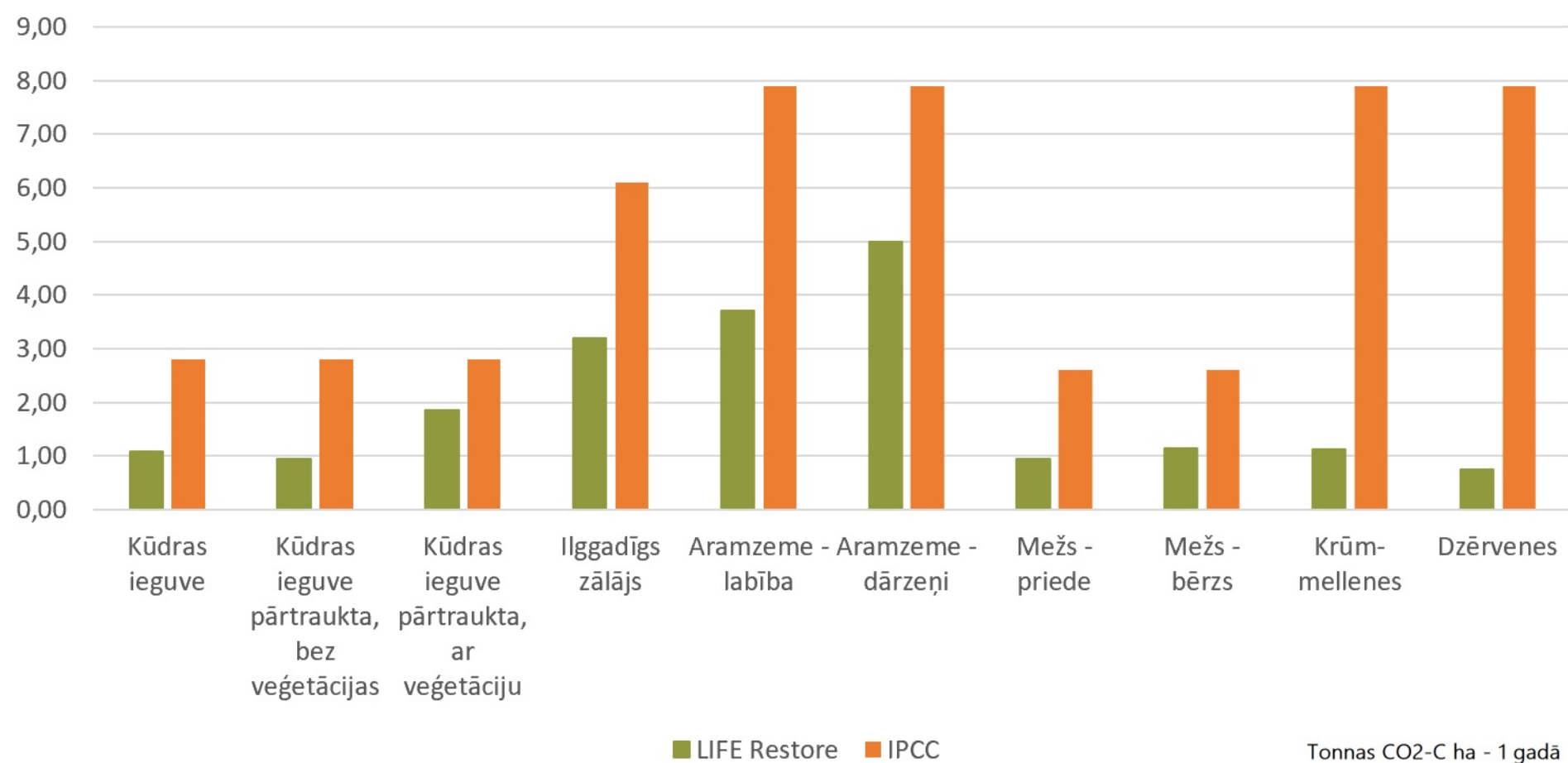

Kopējais kūdras eksports 2009 -2018, tūkst.t., milj.eiro un valstu skaits

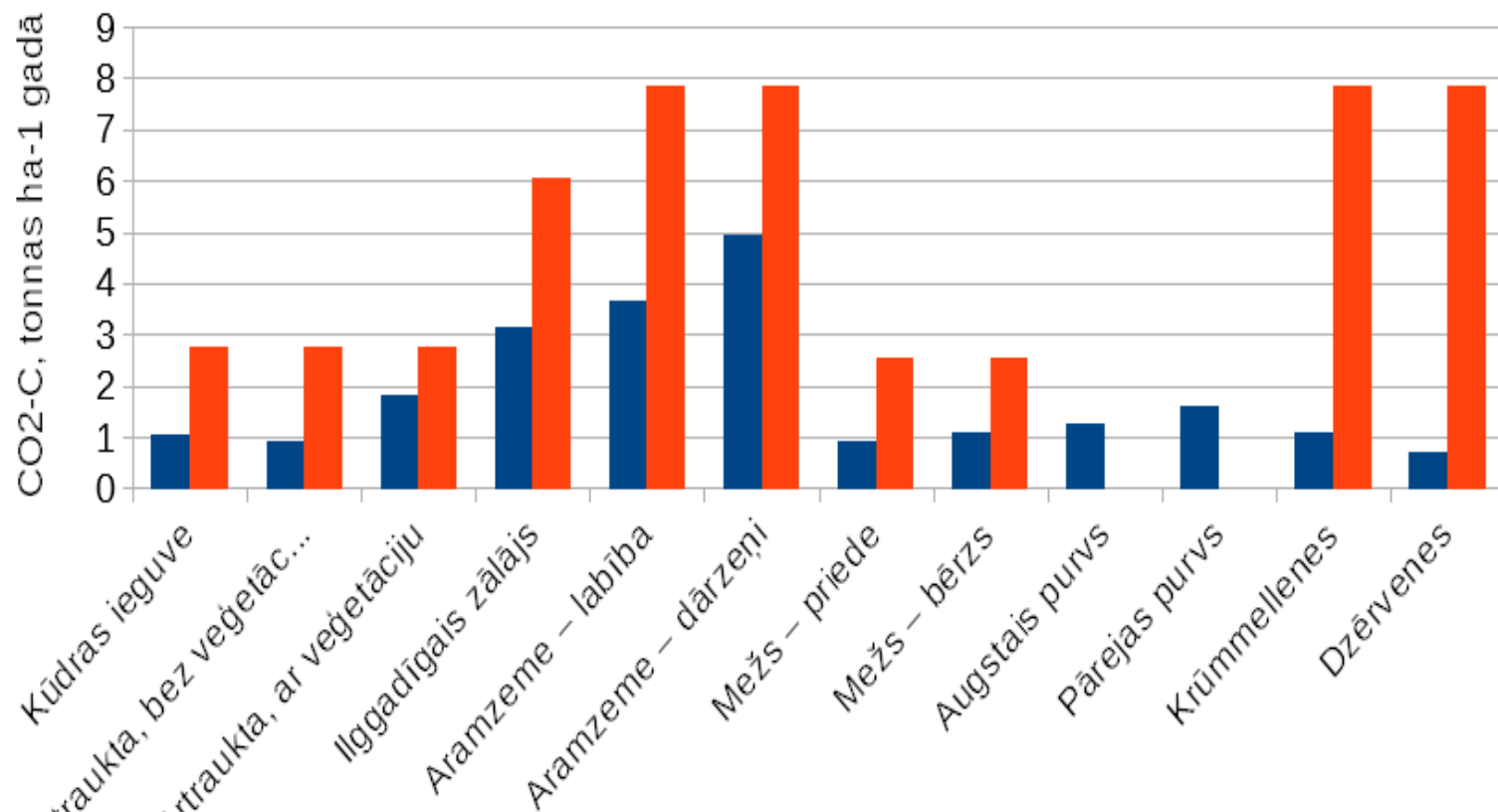

Kūdra un klimata pārmaiņas

Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas no kūdras ieguves vietām ir divreiz mazākas nekā līdz šim uzskatīts (projekts LIFE REstore)

LIFE Restore un IPCC 2013 augšnes CO₂ emisiju faktori

Galvenie secinājumi par LIFE REstore ietvaros izstrādāto un starptautiski noteikto SEG emisiju faktoru atšķirībām:

- Nacionālie SEG emisiju faktori ir vidēji divas reizes mazāki nekā starptautiski noteiktie IPSS SEG emisiju faktori;
- CO2 emisiju atšķirība kūdras ieguves laukos ir 60%, lauksaimniecībā izmantojamās zemēs 40-55%, mežos – 50-60%, ogulājos – 80%;
- Lielākās atšķirības starp nacionālajiem un starptautiskajiem CO2 emisiju faktoriem ir šādiem kūdrāju apsaimniekošanas veidiem: ilggadīgie zālāji, apmežošana, krūmmelleņu un dzērveņu audzēšana;
- Lielākais CO2 emisiju avots organisko augšņu apsaimniekošanā ir lauksaimniecības zemes – aramzemju ierīkošana dārzeņu vai labības audzēšanai un ilggadīgie zālāji;

•

Rīcības

Jāveic LIFE Restore projektā iegūto nacionālo emisijas faktoru ratifikācija (pašlaik grāmata – monogrāfija) ;

Pārrēķinot SEG emisijas Latvijā, izmantojot LIFE REstore rezultātus, SEG samazinājums veidotu ap 1,8 miljoniem tonnu CO2 ekvivalenta gadā, kas ir ap 17% no kopējām SEG emisijām valstī;

Proporcionālā starpnozaru emisiju daļa no mitrājiem samazinātos vairāk kā par pusi;

Ja kūdras ieguvī Latvijā pārtrauktu, emisijas no mitrājiem tik un tā saglabātos 0,5milj t apjomā.

Rīcības

Jāveicina kūdras produktu ražošana Latvijā (substrātu rūpnīcu attīstība, celtniecība, citu produktu ražotņu izveide – priekšnoteikums tam investīciju drošība un nozares nākotnes redzējums) It sevišķi Latgales un Vidzemes reģionos;

Jāveicina apstrādāta produkta eksports;

Jāveicina vietējais patēriņš – atbalsts siltumnīcām, stādu audzētavām, zinātniskajiem pētījumiem – jaunu produktu radīšanai;

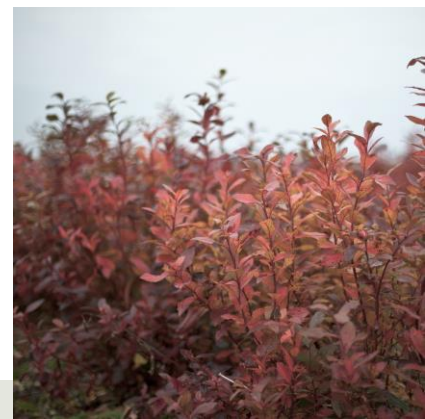

Rīcības

SEG emisiju samazināšanai jāveic LIFE Restore projektā atlasīto nerekultivēto teritoriju rekultivācija (izņemot teritorijas, kur saimnieciski izdevīgi vispirms ir iegūt tur esošo resursu un tad veikt rekultivāciju);

Rekultivācijas procesā paredzēt izmantot vietai piemērotākos, SEG emisiju samazināšanai draudzīgākos rekultivācijas veidus;

Jāizstrādā kompensācijas mehānismu shēma ar skaidriem noteikumiem (apmežošana, ogu audzēšana, vēja enerģija, platību renaturalizācija);

Rīcības

Jāveicina l/s zemju uz organiskām augsnēm
apmežošana.

Jāveicina jaunu tehnoloģiju izmantošana kūdras ieguves
nozarē, jāveic zinātniski pētījumi.

**Latvijas Kūdras
asociācija**

AR CERĪBU UZ KŪDRAS NOZARES ILGTSPĒJU

Ingrīda Krīgere

valdes locekle

www.peat.lv